
Lounais-Suomen koulutus kuntayhtymän yhtymävaltuustolle**ARVIOINTIKERTOMUS 2019**

Tarkastuslautakunta esittää seuraavan kuntayhtymän vuoden 2019 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista koskevan arvioinnin yhtymävaltuuston käsiteltäväksi.

1. Lautakunnan toiminta**1.1 Tarkastuslautakunnan jäsenet**

Yhtymävaltuusto on valinnut toimikaudeksi 2017 – 2020 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet:

Jalli Marja puheenjohtaja
Ojala Virpi varapuheenjohtaja
Halkivaha Erkki, jäsen
Lepola Markku, jäsen
Vainio Ritva, jäsen

1.2 Tehtävät ja toiminnan tarkoitus ja tavoite

Yhtymävaltuuston valtuustokaudelle 2017–2020 valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko yhtymävaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet kuntayhtymässä ja konsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta edustaa kuntayhtymässä ulkoista valvontaa, jonka toisen osan muodostaa tilintarkastajan suorittama tilintarkastus.

Arvioinnin tärkein perustelu kuntayhtymässä on palvelujen ja toiminnan kehittäminen ja sitä koskevan kunnallisen päätöksenteon tukeminen. Arvioinnin onnistumisen keskeisimmät edellytykset ovat selkeä tavoitteiden määrittäminen sekä arviointitulosten hyödyntäminen. Yhtymävaltuustotason arvioinnin ohella tehdään yksityiskohtaisempaa yhtymähallituksen arviointia sekä yksikkökohtaista itsearviointia, johon kuuluvat muun muassa palvelu- ja toimintaprosessien sujuvuuden ja tehokkuuden seuranta.

Arvioinnin ydin on arvottaminen eli sen osoittaminen, onko asia hyvin vai huonosti, arvokas vai arvoton, hyödyllinen vai hyödytön. Arvioinnin käsite muuttuu jatkuvasti. Sitä määritellään mm. tarkoituksen sekä arviointiprosessin luonteen ja sisällön pohjalta. Arviointi on jonkin seikan tai asiantilan vertaamista tiettyyn kriteeriin sekä arvioivan päätelmän toteuttamista tällä perusteella.

Kuntalaissa korostetaan tavoitteiden asettamista ja niiden seurannan merkitystä toiminnan ja talouden ohjauksessa sekä kytkemistä määrärahoihin ja tuloarvioihin. Valtuusto voi johtaa kuntaorganisaatiota vain asettamalla talousarvion teon yhteydessä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tavoitteiden tulee olla mitattavia, niiden tulee ilmaista palvelujen saatavuutta, niihin pitää pystyä vaikuttamaan ja niiden välillä tulee olla selkeä resurssiyhteys.

1.3 Toimintamuodot

Lautakunta on kokoontunut vuoteen 2019 kohdistuvaa tarkastusta varten neljä kertaa. Työnsä lautakunta on toteuttanut etukäteen laaditun työohjelman mukaisesti.

Kokouksissaan lautakunta on kuullut viranhaltijoiden selvityksiä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä tutustunut näiden laatimiin raportteihin sekä toimielinten pöytäkirjoihin.

Arviointisuunnitelman mukaisesti tarkempina tarkastuskohteina vuonna 2019 olivat kuntayhtymän Liedon toimipaikan ja Hämeentien toimipisteen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen, logistiikka, maatalous ja autoala sekä kuntayhtymän ja konsernin strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen.

1.4 Arvio yhtymähallituksen laatiman toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeesta

Toiminnan määrällisten, laadullisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista on kuvattu yhtymähallituksen vuodelta 2019 laatimassa tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilinpäätös toimintakertomuksineen on hyvin kattava ja se antaa oikeat ja riittävät tiedot yhtymävaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

2. Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Yhtymähallitus käsitteli vuoden 2018 arviointikertomuksessa esiin nostetut huomiot kokouksessaan 27.8.2019 (Yh 27.08.2019 § 66).

Pöytäkirjan mukaan yhtymähallitus merkitsi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen tilivuodesta 2018 tietoonsa saatetuksi. Päätöksessään yhtymähallitus edellytti, että johtavat viranhaltijat laativat suunnitelman arviointikertomuksessa esille nostettuja suosituksia ja kehittämiskohteita varten. Lisäksi yhtymähallitus päätti, että suunnitelma tuodaan tiedoksi yhtymähallitukselle syksyn 2019 aikana.

Tarkastuslautakunta toteaa, että johtavien viranhaltijoiden suunnitelmia arviointikertomuksessa esille nostetuista suosituksista ja kehittämiskohteista on edistetty, mutta niitä ei ole kirjattu hallituksen syksyn 2019 tai alkukevään 2020 pöytäkirjoihin.

3. Henkilöstö

Kuntayhtymän palveluksessa olevan henkilöstön määrä 31.12.2019 oli 209 (31.12.2018 222). Vuodesta 2018 vuoteen 2019 henkilöstökulut nousivat 199 474 € (1,72 %). Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista oli 64,7 %. Vuonna 2019 työsuhteen lopettaneista seitsemän jäi eläkkeelle, neljätöistä irtisanoutui ja yksi irtisanottiin. Uuden työsuhteen aloittaneita henkilöitä oli kymmenen kappaletta. Sairauspoissaolot (poissaolot % kalenteripäivistä) oli keskimäärin 3,3 % (2,6% vuonna 2018). Keskimäärin sairaus- ja tapaturmapoissaoloja henkilöä kohti oli 12 kalenteripäivää. Koulutuspäiviä on ollut yhteensä 551 kpl (501 kpl vuonna 2018).

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilöstökulujen nousuun tehdyistä toimenpiteistä huolimatta. Talousarvio ylittyi henkilöstökulujen osalta 3,1 % (0,351 milj.€).

Lautakunta toteaa, että henkilöstön osaaminen ja työhyvinvointi ovat avainasemassa kuntayhtymän tavoitteiden toteutumisessa ja osoittaa huolensa sairauspoissaolojen kasvusta erityisesti Liedon ja Uudenkaupungin toimipaikkojen osalta. Lautakunta kehottaa kohdentamaan entistä enemmän konkreettisia toimenpiteitä henkilöstön hyvinvoinnin kehittämiseksi ja lisäksi jatkossakin kannustamaan sekä kohdentamaan resursseja työtehtäviä tukevien koulutuksiin osallistumiseen.

4. Vuoden 2019 tavoitteiden toteutuminen

4.1. Strategiset tavoitteet

Strategisten tavoitteiden toteumaa on käsitelty kohdassa 1.4.2 Keskeiset kehittämistoimenpiteet ja hankkeet.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymätasolla toiminta keskeisten kehittämistoimenpiteiden osalta (henkilöstö, asiakkuus, ydinprosessit ja talous) on ollut aktiivista ja että toimenpiteet onnistuessaan tukevat kehitettäviä alueita. Lautakunta esittää, että erityisesti strategisten tavoitteiden osalta jatkossa olisi hyvä mitata myös tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta.

4.2. Toiminnalliset tavoitteet

Yhtymävaltuuston vuodelle 2019 asettamat toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen on esitetty tasapainotetussa tuloskortissa toimintakertomuksen kohdassa 1.4.1.

Tasapainotetun tuloskortin tavoitteet on asetettu neljälle eri näkökulmalle: henkilöstö, asiakkuus, ydinprosessit ja talous. Näihin liittyville mittareille on talousarviossa määritelty keskeiset strategiset tavoitteet.

Keskeisiä strategisia tavoitteita vuosille 2018-2020 on asetettu 12 kpl, joita mitataan 16 mittaritavoitteella. Mittaritavoitteista saavutettiin tai ylitettiin 6 kpl. Kattavimmin toteutuivat ydinprosesseille ja taloudelle asetetut mittaritavoitteet.

Asetettu tavoite saavutettiin: Työelämäpalvelut: at:n ja eat:n volyyymi opiskelijavuosina (toteuma 281), Suoritettujen tutkintojen määrä (toteuma 302), Perustutkintojen lähiopetus min/max/vko (toteuma 24/30), Tilikauden yli-/alijäämä € (toteuma 147 636), suhteellinen velkaantuneisuus (toteuma 11 %) ja Kehittämisrahoitus, €/vuosi (toteuma 729 433). Asetetuista tavoitteista jäivät selkeimmin toteutumatta pätevän henkilöstön osuus, oppisopimuksen volyyymi opiskelijavuosina, työvoimakoulutuksen volyyymi opiskelijavuosina, Oy:n volyyymi opiskelijavuosina. Muilta osin poikkeamat tavoitteisiin olivat pieniä.

Strategisista painopisteistä johdettuja toiminnallisten tavoitteiden toteumaa on käsitelty kohdassa 8.2. Vastuuyksiköiden talouden toteutuminen / Opetustoiminta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että strategisista painopisteistä johdetut toiminnallisten tavoitteiden (8.2.) toteutumiseksi on tehty runsaasti toimintakertomuksessa esitettyjä konkreettisia ja mitattavia toimenpiteitä. Joiltain osin tavoitteiden saavuttaminen jää kuitenkin avoimeksi, kuten neuvottelukuntien osallisuuden lisäämisen kohdalla.

Kuluneen vuoden tarkastuskohteista lautakunta toteaa seuraavaa:

- *Yleis- ja taloushallinnon prosessit ovat pääosin hyvin kuvattu ja dokumentointi on kattava. Tätä tukee huolellinen valmistelu.*
- *Taloudensuunnittelussa noudatetaan perustellusti varovaisuusperiaatetta.*
- *Investoinnit etenevät suunnitellusti ja ohjaus toimii hyvin.*
- *Kuntayhtymän tietoturva ja riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty. Vielä voisi entistä paremmin varmistaa, että tieto tavoittaa myös kattavasti kaikki työntekijät.*
- *Kokonaissuunnittelun ja riskienhallinnan tueksi olisi hyvä koostaa eri toimialojen lyhyet kuvaukset, tulevaisuuden tarpeet sekä riskit myös valtuustolle nähtäväksi.*
- *Sisäiseen viestintään on panostettu merkittävästi, esimerkiksi viikkotiedotteen avulla, ja palaute on ollut myönteistä. Kannustetaan edelleen keskustelemaan tiimeissä, miten tiedonsiirto erikokoisissa yhteisöissä tehokkaimmin hoituu.*
- *Toimiala on jatkuvan muutoksen äärellä, jolloin perehdyttämisen merkitys korostuu ja kuuluisi olla luonnollinen osa kunkin työntekijän arkea.*
- *Vaikka toimenpiteitä opiskelijoiden koulutuksen keskeyttämisen estämiseksi on tehty, on keskeyttäminen lisääntynyt. Tämän voisi nostaa vielä voimakkaammin toimenpiteeksi yli eri toimipaikkojen ja koulutusalojen kehitettävien yhteisten toimintatapojen avulla.*
- *Liedon toimipaikassa on toteutettu vaikuttavia toimenpiteitä tappiollisten toimien kannattavuuden parantamiseksi; mm. lopetuspäätökset, ryhmien yhdistäminen, näkyvyyden lisääminen.*
- *Liedon toimipaikassa hyödynnetään opetuksessa hyvin synergiaa samoissa tiloissa olevan Liedon lukion kanssa.*
- *Työelämäyhteistyöstä on myönteisenä esimerkkinä muun muassa autoalan yhteistyö Volvon kanssa.*
- *Autoalan talouden positiiviseksi saaminen on myönteinen edistysaskel.*
- *Maatalousalan opetuksessa koulutilayhteistyöllä on hyvin keskeinen rooli. Myönteistä on myös koulutusalan taloudellinen kannattavuus.*
- *Toivotaan koulutuskuntayhtymän jatkossa huomioivan toiminnassaan yhteistyön mahdollisuudet alkutuotannon opetuksen ja lukion luonnontieteen linjan kanssa.*
- *Konserniohjaus on järjestetty asianmukaisesti.*

4.3 Taloudelliset tavoitteet

Tuloslaskelman toteutumisvertailu osoittaa, että vuosikate oli 1,5 milj.€. Muutetussa talousarviossa vuosikate oli 1,34 milj.€. **Vuosikatetavoite ylitettiin näin ollen 0,19 milj. €.** Toimintatuotot ylittyivät 0,56 milj. €:lla samoin toimintakulut ylittyivät 0,36 milj. € näiden netoksi muodostui 0,19 milj. €. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 1,33 milj. €, mikä on 0,02 milj. € enemmän kuin talousarviossa.

Toimintakulut olivat 18,64 milj. €, mikä on 0,36 milj. € enemmän kuin talousarviossa (tot.aste 102,0 %). Menolajeittain tarkasteltuna ylitystä tapahtui henkilöstökuluissa (103,1 %) ja palveluiden ostoissa (103,1 %). Muut menolajit toteutuivat alle talousarvion. Talousarvion sitovuustaso yhtymävaltuustoon nähden on ns. osasto 2-taso, joita ovat kuntayhtymä yhteiset ja opetus. Opetuksen toimintakulut olivat 17,9 Milj. €, mikä oli 0,45 milj. € (102,6 %) enemmän kuin talousarviossa. Kuntayhtymän yhteiset toimintakulut 0,7 milj. € olivat 0,09 milj. € alle talousarvion.

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 147 635,81 €. Muutetussa talousarviossa tilikausi arvioitiin muodostuvan ylijäämäiseksi 19 101 €.

Investointimenot olivat yhteensä 1,39 milj. €, mikä on 0,06 milj. € alle talousarvion. Lisäksi Ylistaronkadun 36 kiinteistön myynti 0,21 milj. € vähensi investointimenoja, jolloin investoinnit yht. 1,18 milj. €. Myyntivoittoa pysyvien vastaavien myynneistä syntyi 0,09 milj. €. Merkittävin yksittäinen investointihanke oli Loimaan Myllykyläntien suurkeittiön ja päädyn muutostyöt 0,56 milj. €. Hanke toteutui lähes talousarvion mukaisena. Uusikaupunki, Viikaistenkadun A-rakennuksen putkistosaneerauksen 2. vaiheeseen käytettiin 0,28 milj. €, mikä on 0,01 milj. € yli talousarvion. A-rakennuksen ilmastointi urakkaan oli varattu 0,155 milj. € mutta urakka ei alkanut tilikauden aikana. Se päätettiin toteuttaa vasta vuonna 2020. Uusi varaus tehtiin vuoden 2020 talousarvioon. Uusikaupunki, Liljalaaksonkadun ilmanvaihdon saneeraus valmistui. Sen toteuma oli 0,14 milj. € ja saneerauskustannukset pysyivät talousarviossa.

Kuntayhtymän maksuvalmiusasema parani vuoden aikana hieman. Kassan riittävyyttä kuvaava tunnusluku 91 pv (85 pv) on edelleen erinomaisella tasolla.

Kuntayhtymän velat ja vastuut ovat 16,3 % käyttötuloista (Tp18, 18,2 %). Velkoihin ja vastuisiin sisältyvät myös leasing- ja vuokravastuut.

Kuntayhtymän taseen mukainen kertynyt ylijäämä on 13,53 milj. € sisältäen tilikauden 2019 ylijäämäisen tuloksen. Kuntayhtymällä ei ole näin ollen kuntalain mukaista alijäämän kattamisveloitetta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymän talousarviossa asetetut taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet melko hyvin koko kuntayhtymätasolla, mutta talousarvion sitovuustasolla yhtymävaltuustoon nähden ns. osasto 2-taso, joita ovat kuntayhtymä ja opetus, opetuksen toimintakulut ylittyivät 0,45 milj. € talousarviosta. Yhtymävaltuuston tulee hyväksyä opetuksen toimintakulujen ylitys valtuuston kokouksessa.

Loimaalla, 4.5.2020

Kuntayhtymän tarkastuslautakunta

Marja Jalli
puheenjohtaja

Virpi Ojala
varapuheenjohtaja

Erkki Halkivaha
jäsen

Markku Lepola
jäsen

Ritva Vainio
jäsen